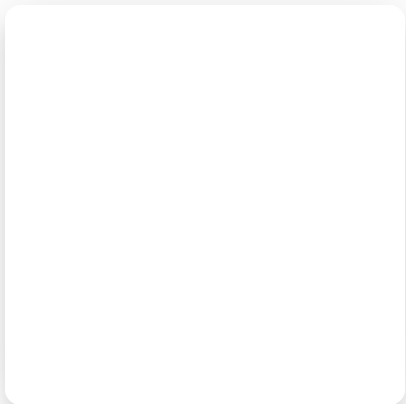

3. STRACHOWSKI // HERBICH // Filozofia niemiecka, polskie dylematy

Czy można filozofować po polsku? Co właściwie miałyby to oznaczać w tak – zdawałoby się – uniwersalnej dziedzinie? Jeśli da się wytyczyć granicę między „myślą polską”, a dajmy na to „niemiecką”, to czy nie znika szansa na wzajemnie zrozumienie? I wreszcie: czy w obrębie tak rozumianej „polskości” jeden głos nie zagłusza innych?

3. STRACHOWSKI // HERBICH

Preview Dec 4 · Podcasty Teologii Politycznej

Save on Spotify

3. STRACHOWSKI // HERBICH // Filozofia niemiecka, polskie...

Mogłoby się zdawać, że są to kwestie, które refleksji nad sztuką dotyczą w sposób marginalny. Ale nawet pobieżny ogląd stanowisk badawczych zdradza ukryte założenia filozoficzne stojące za każdym z nich.

Wyjątkowe miejsce twórczości literackiej, nie tylko dla polskiej kultury, ale także tożsamości, które wydaje się nam oczywiste, wcale takim nie jest. Przekonanie to zawdzięczamy Maurycemu Mochnackiemu i jego uważnej lekturze Schellinga. Nie zdajemy sobie sprawy, że również sztuki wizualne widzimy przez pryzmat naszych wyobrażeń o

romantycznym czy młodopolskim dramacie. A właściwie należałoby powiedzieć przez kilka dramatów, żeby wymienić „Dziady”, „Wesele” czy „Wyzwolenie”.

To tylko jeden z przykładów i tylko jedna z form obecności filozofii niemieckiej w polskiej myśli. Przez długi czas ta pierwsza była ważniejsza niż francuska. Pomimo tego, że Paryż stał się stolicą imigracji, w stronę Berlina i innych miast niemieckiego obszaru językowego spoglądali wszyscy ci, którzy szukali języka dla wyrażenia własnej odrębności. Niemczyzna bowiem – ta *lingua franca* naszej części świata wieku XIX – była przestrzenią wolności, a nie zniewolenia. A im bliżej początku XX stulecia tym bardziej stawała się swojska, bo dobrze przyswojona, o czym można się przekonać z pism Brzozowskiego. Innymi słowy, jesteśmy w tym samym stopniu dziedzicami Mickiewicza co Schellinga i Hegla, także jeśli chodzi o nasze wyobrażenia o sztuce i jej roli.

O tym czy można „filozofować po polsku” i co oznacza to dla polskiej humanistyki rozmawiałem z dr Tomaszem Herbichem.

Michał Strachowski